

Nhìn Lại Binh Biến Năm Xưa

Cuộc Đảo Chánh

11 - 11 - 1960

Đặng Kim Thu, K19

Theo hồi ký của Trung Tá Vương Văn Đông, người chịu trách nhiệm nòng cốt trong cuộc binh biến, thành phần chủ động trong cuộc đảo chánh về phía quân nhân gồm có:

Các Trung Tá Vương Văn Đông, Nguyễn Triệu Hồng - thuộc Trường Đại Học Quân Sự; các Thiếu Tá Trần Văn Đô - Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 1 Nhảy Dù, Nguyễn Văn Lộc - Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 3 Nhảy Dù, Nguyễn Huy Lợi - Phòng 3 Bộ Tổng Tham Mưu, Phan Trọng Chinh - Chỉ Huy Trưởng BĐQ, Phạm Văn Liễu - Thủy Quân Lục Chiến, các Đ/U Nguyễn Văn Thừa - Tiểu Đoàn 8 Nhảy Dù.

Phía dân sự có nhóm Liên Minh Dân Chủ, gồm các ông:

Luật Sư Hoàng Cơ Thụy (Cựu Đại Sứ VNCH tại Lào), Bác Sĩ Phan Quang Đán; các ông Nguyễn Bảo Toàn, Vũ Hồng Khanh, Bùi Lương, Phan Bá Cầm, Phan Khắc Sửu; Giáo Sư Trần Tương; Võ Sư Phạm Lợi; v.v...

Theo kế hoạch, cuộc đảo chánh tiến hành qua hai giai đoạn:

Giai Đoạn I:

Các sĩ quan được phân công có nhiệm vụ, như sau:

* Th/T Trần Văn Đô và Đ/U Nguyễn Thành Chuẩn chỉ huy Tiểu Đoàn 1 ND, được tăng cường một đại đội của Tiểu Đoàn 8 ND, tấn công Lữ Đoàn Liên Binh Phòng Vệ Tổng Thống Phủ và án ngữ mũi tàu Phú Lâm, đề phòng lực lượng từ miền

Tây về cứu giá.

* Th/T Nguyễn Văn Lộc, chỉ huy Tiểu Đoàn 3 ND, tấn công dinh Độc Lập.

* Th/T Phan Trọng Chinh chiếm giữ Bộ Tư Lệnh Nhảy Dù và căn cứ Tân Sơn Nhất.

* Đ/ U Nguyễn Văn Thừa điều động hai đại đội, thuộc Tiểu Đoàn 8 ND, chiếm Tổng Nha Cảnh Sát.

* Tr/ U Nguyễn Vũ Từ Thức chiếm Quân Khu Thủ Đức.

* Đ/U Nguyễn Kiên Hùng, chỉ huy Tiểu Đoàn 3 TQLC giữ cầu Bình Lợi, ngăn chặn Sư Đoàn 7 Bộ Binh của Đại Tá Huỳnh Văn Cao từ Biên Hòa về giải cứu ông Diệm.

* Th/T Nguyễn Công Khanh, với một trung đội Quân Cảnh, bắt giữ Trung Tướng Thái Quang Hoàng, Tư Lệnh Quân Khu Thủ Đức.

* Th/T Phạm Văn Liễu, vào Bộ Tổng Tham Mưu, phụ tá cho Th/T Nguyễn Huy Lợi.

Giai đoạn II:

- Th/T Lộc biệt phái một đơn vị Nhảy Dù chiến giữ Quốc Hội, Bộ Quốc Phòng, và Bộ Nội Vụ.

- Th/T Lợi tổ chức giữ an ninh Đô Thành Saigon và Bộ Tổng Tham Mưu.

- Đ/ U Nguyễn Văn Thừa phòng thủ đài Phát Thanh Saigon và Nha Viễn Thông.

- Th/T Đô đưa một đơn vị Nhảy Dù chiến Nha An Ninh Quân Đội.

Diễn Tiến:

Ngày 10 tháng 11 năm 1960, ba Tiểu Đoàn 1, 3, 8 ND và Tiểu Đoàn 3 TQLC đều đang có mặt ở Saigon, do Th/T Nguyễn Huy Lợi - Phòng 3 BTTM điều động. Th/T Nguyễn Văn Lộc, Tham Mưu Trưởng Liên Đoàn ND ra lệnh cắm trại toàn thể lực lượng ND.

Lúc 7:00 giờ tối, các chỉ huy nòng cốt trong nhóm đảo chính về Bộ Chỉ Huy Tiểu Đoàn 3 ND, tại vườn cao su Phú Thọ. Đ/U Ngô Xuân Soạn, TĐT Tiểu Đoàn 5 ND cũng được mời tới dự họp, nhưng ông từ chối tham dự đảo chánh, bỏ ra về nên đã bị Thiếu Tá Lộc ra lệnh thủ tiêu, vì sợ bị bại lộ âm mưu đảo chánh.

Trung Tá Vương Văn Đông trong một phiên họp của “Hội Đồng Cách Mạng”.

Đ/U Trương Quang Ân, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 8 Nhảy Dù, cũng được Th/T Nguyễn Văn Lợi mời tới họp. Ông cũng không muốn tham gia, nhưng không phản đối quyết liệt bỏ ra về như ông Ngô Xuân Soạn, nên bị giữ lại không cho về tiểu đoàn.

11:00 giờ đêm, ngày 10 tháng 11, các Trung Tá Vương Văn Đông, Nguyễn Triệu Hồng; các Th/T Phan Trọng Chinh, Nguyễn Văn Lộc; các Đ/U Trần Văn Đô, Nguyễn Thành Chuẩn tới nhà riêng của Đại Tá Nguyễn Chánh Thi để bắt ông. Th/T Lộc vào trước và cho lệnh toán lính gác về trại Hoàng Hoa Thám và cử toán khác thay thế.

Khi gõ cửa, Đ/T Thi ra mở cửa và được mời đi. Lúc đầu ông không chịu, nhưng với sự cương quyết của mọi người,

ông phải đi theo.

Giờ nổ súng được dự trù đúng 1:00 giờ sáng ngày 11 tháng 11 năm 1960, nhưng vì thiếu phương tiện di chuyển, nên tới 2:30 giờ sáng nhóm tổ chức đảo chánh mới tập trung đầy đủ lực lượng để bắt đầu tấn công các mục tiêu đã chỉ định.

Vào giờ chót, Th/T Hình, chỉ huy Thiết Giáp, đổi ý, không tham gia. Đ/U Vy muốn bắt giữ Th/T Hình nhưng Th/T Liễu ngăn cản. Khi Tr/T Vương Văn Đông ra lệnh trở lại bắt thì ông Hình đã dẫn vợ con trốn khỏi nhà.

Tiểu Đoàn 3 TQLC của Đ/U Nguyễn Kiên Hùng, vì không đủ xe vận chuyển nên phải di chuyển thành 2 chuyến. Chuyến đầu do ông Nguyễn Kiên Hùng, Tiểu Đoàn Trưởng, chỉ huy tham gia đảo chánh trước. Phần còn lại của tiểu đoàn đang chờ chuyến sau thì Hải Quân Trung Tá Hồ Tấn Quyền, Tư Lệnh Hải Quân, ra lệnh cho Đ/U Mã Viết Bằng, Tiểu Đoàn Phó, đưa số còn lại của Tiểu Đoàn 3 TQLC vào bảo vệ dinh Độc Lập, vì lúc bấy giờ TQLC còn thống thuộc Bộ Tư Lệnh Hải Quân. Việc chiếm BTTM và Nha Cảnh Sát Đô Thành, thành phần đảo chánh không gặp khó khăn. Nhưng tại Bộ Tư Lệnh Không Quân và tư dinh Trung Tướng Thái Quang Hoàng thì họ gặp sự chống trả dữ dội. Tuy nhiên, sau 2 giờ, hai nơi này bị thất thủ. Trung Tướng Hoàng bị bắt, đồng thời Đại Tá Đỗ Mậu cũng bị bắt ở Tổng Nha Công An lúc rạng sáng.

Tại BTTM, Tr/U Trần Đình Vượng có nhiệm vụ phá hư tổng đài điện thoại. Tới 5:00 giờ sáng ông mới phá được tổng đài. Việc làm quá trễ này khiến Tổng Thống Diệm vẫn liên lạc được với Đại Tá Trần Thiện Khiêm ở Cần Thơ, trước khi tổng đài bị phá.

Tại trại Hoàng Hoa Thám, Th/T Lộc cho một đơn vị ND chiếm giữ căn cứ Không Quân Tân Sơn Nhứt, bắt giữ Trung Tá Nguyễn Xuân Vinh - Tư Lệnh Không Quân, Tr/T Huỳnh Hữu Hiền - Tham Mưu Trưởng, Th/T Nguyễn Cao Kỳ - Chỉ Huy Trưởng Phi Đoàn Vận Tải. Những người này bị giữ trong

trại Hoàng Hoa Thám của ND.

Do sơ hở của Đ/U Hồ Tiêu, Tr/T Vinh đã trốn thoát. Th/T Lộc gửi công điện cho Tiểu Đoàn 6 Nhảy Dù, ở Vũng Tàu, cho lệnh đưa một đại đội chiếm giữ phi trường Vũng Tàu, một đại đội về chiếm giữ phi trường Biên Hòa.

Tiểu Đoàn 5 Nhảy Dù được lệnh đưa một đại đội chiếm Liên Trường Võ Khoa Thủ Đức do Th/ Tướng Lê Văn Nghiêm làm chỉ huy trưởng.

Tại Bộ Chỉ Huy Thiết Giáp tại Gò Vấp, Đ/U Vy, với lực lượng ND được tăng phái, vừa tới nơi đã bị các chiến xa dưới quyền chỉ huy của Th/T Thám Nghĩa Bôi, Trung Đoàn Trưởng, bao vây vào giữa sân cò.

Th/Tướng Nguyễn Khánh, Tham Mưu Trưởng BTTM, đang ở nhà nghe tin đảo chánh, chạy vào dinh Độc Lập, leo vào hàng rào dinh.

Tr/T Nguyễn Triệu Hồng dự định đi đón Luật Sư Hoàng Cơ Thụy để chuẩn bị cho giai đoạn chính trị, đọc bản hiệu triệu viết sẵn, nhưng trước khi đi ông muốn quan sát tình hình quân sự tại dinh Độc Lập, nơi mà Tr/U Nguyễn Mạnh Hùng vừa báo cáo đã chiếm được vọng gác trước cổng dinh. Nhưng chẳng may, Tr/T Hồng đang quan sát thì bị lực lượng phòng vệ từ trong dinh bắn ra gây tử thương.

6:00 giờ sáng, Th/T Lộc, chỉ huy Tiểu Đoàn 3 Nhảy Dù, báo cáo đơn vị chưa vào được bên trong dinh Độc Lập. Ông ta đang ở phía sau vườn Tao Đàn, và đường Hồng Thập Tự, hiện có một đơn vị Thiết Giáp đang đánh bọc hậu, ông xin viện binh.

Hai đại đội của Tiểu Đoàn 5 ND được tăng cường cho Th/T Lộc để tấn công vào dinh Độc Lập.

Tại dinh Độc Lập, tiếng súng mỗi lúc một mãnh liệt. Thấy tình hình có vẻ gay gắt Trung Tá Đông quyết định không quản thúc Đ/T Nguyễn Chánh Thi nữa và giao cho ông Thi

hai nhiệm vụ:

1. Kêu gọi Lực Lượng Liên Binh Phòng Vệ Phủ Tổng Thống đầu hàng.

2. Liên lạc với Trung Tá Lê Quang Tung kêu gọi rút lui Lực Lượng Đặc Biệt, đang hoạt động phía sau lực lượng ND.

7:00 giờ sáng, Tr/T Đông đến nhà Luật Sư Hoàng Cơ Thụy. Tại đây đã có mặt đầy đủ các chính khách dân

sự: Nguyễn Bảo Toàn, Phan Bá Cầm, Vũ Hồng Khanh,... thuộc khối Liên Minh Dân Chủ. Tr/T Đông đề nghị Luật Sư Thụy cho phổ biến hai bản tuyên ngôn của Hội Đồng Cách Mạng và bản Hiệu Triệu quân nhân các cấp, đã được Luật Sư Thụy soạn thảo sẵn.

Luật Sư Thụy nhờ một sĩ quan tin cậy đem hai bản tuyên ngôn đến giao cho Tr/T Hồng, nhưng ông này đã bị tử thương. Tr/T Đông không có mặt gần đó, nên Đ/T Thi nhận lấy, rồi tự ý lên đài phát thanh đọc bản hiệu triệu nhân danh Tổng Tư Lệnh Quân Đội, thuộc Hội Đồng Cách Mạng, hầu chụp lấy cơ hội, biến “vai trò bất đắc dĩ” của mình thành vai trò người lãnh đạo cách mạng.

Bản Hiệu Triệu Quân Đội.

Tướng Lãnh, sĩ quan, hạ sĩ quan, và binh sĩ.

Chánh phủ Ngô Đình Diệm, sau 6 năm cầm quyền, đã tỏ ra hoàn toàn bất lực trong công cuộc cứu quốc và kiến quốc, giữa

Đại Tá Nguyễn Chánh Thi tham gia vào cuộc đảo chánh ngày 11-11-1960

lúc Cộng Sản ngày càng gia tăng áp lực.

Ngô Đình Diệm đã áp dụng chính sách độc tài, phong kiến, gia đình trị mù quáng, đặt tham vọng của gia đình lên trên quyền lợi tối cao của đất nước.

Quân đội, lực lượng chính yếu của quốc gia, bị nghi kỵ, chia rẽ. Mọi tầng lớp dân chúng bị bóc lột, miệt thị. Tự do không được bảo đảm. Dân tộc bị dồn vào họa diệt vong.

Trước tình thế đen tối của đất nước, quân đội đã đứng lên lật đổ chính quyền Ngô Đình Diệm và tạm thời điều khiển chính phủ với sự tham gia của những nhân sĩ quốc gia để kịp thời thi hành những biện pháp cần thiết chống độc tài, cứu quốc.

Cuộc cách mạng của quân đội đã thành công. Quân đội đoàn kết tiến lên diệt độc tài, bảo vệ tự do, đem lại an ninh cho đất nước.

Quân đội không đảng phái, chỉ nghe theo tiếng gọi thiêng liêng của tổ quốc, sẽ tôn trọng quyền lợi của đồng bào.

Hội Đồng Cách Mạng và Chánh Phủ Lâm Thời hoàn toàn tin tưởng ở lòng ái quốc và ý chí diệt Cộng của quân đội.

Vậy toàn thể quân nhân các cấp, các đơn vị phải bình tĩnh tuân theo kỷ luật, cố gắng tiếp tục nhiệm vụ bảo vệ an ninh cho đồng bào trong giờ phút quyết liệt này.

Nhiệm vụ của chúng ta là nhiệm vụ lịch sử. Hành động chúng ta là hành động cứu quốc.

Quân đội sẽ hoàn thành nhiệm vụ cứu quốc.

Hội Đồng Cách Mạng.

Khi đọc trên đài hát thanh, Đ/T Nguyễn Chánh Thi đổi lại là: **TƯ LỆNH QUÂN ĐỘI CÁCH MẠNG.**

Th/T Lợi, tại Bộ TTM, cho nhân viên tới nhà mời Th/Tướng Phạm Xuân Chiểu vào Bộ TTM. Ông từ chối nhưng hứa rằng khi nào có mặt Đại Tướng Lê Văn Tỵ thì ông sẽ vào.

10:00 giờ sáng, Tr/T Đông và Đ/T Thi tới dinh của Đ/Tướng Lê Văn Ty yêu cầu vào ngay Bộ TTM.

- Đồng thời trong lúc đó, ông Võ Văn Hải, Chánh Văn Phòng của ông Diệm, được Tổng Thống Diệm ủy nhiệm đến gặp Tr/T Đông làm trung gian điều đình giữa HĐCM và Tổng Thống Diệm để tìm giải pháp ôn hòa, đôi bên có thể chấp nhận được, hầu tránh Cộng Sản lợi dụng.

- Tr/T Đông đồng ý trên nguyên tắc, với điều kiện phải loại trừ ông bà Ngô Đình Nhu ra khỏi ảnh hưởng của chính phủ và tuyên bố giải tán chính phủ hiện hữu, để thành lập chính phủ mới.

- Khi ông Hải vào trình lại với Tổng Thống Diệm về yêu sách của HĐCM thì bà Nhu ‘nổi trận lôi đình’ phản đối om sòm, trong khi ông Nhu im lặng.

- Tình hình quân sự lúc này thật bất lợi cho phe đảo chánh. Một đơn vị BĐQ hoạt động quanh thủ đô Saigon, dưới quyền chỉ huy của Th/T Lữ Đình Sơn (Em vợ của Th/Tướng Thái Quang Hoàng) về giải vây dinh Độc Lập, đã chiếm giữ vườn Tao Đàn, gia tăng áp lực vào cánh phải của Tiểu Đoàn 3 ND. Tại Phú Lâm, tiền quân của Trung Đoàn 2 Thiết Giáp, do Thiếu Tá Lâm Quang Thơ, từ Mỹ Tho lên. Lực lượng bộ binh thuộc Sư Đoàn 21 của Đại Tá Trần Thiện Khiêm, từ Cần Thơ đã về tới Phú Lâm. Lực lượng Sư Đoàn 7 Bộ Binh của Đại Tá Huỳnh Văn Cao chuẩn bị vượt sông Saigon bằng tàu Hải Quân (vì cầu Bình Lợi đã bị phe đảo chánh phá sập).

- Đứng trước tình cảnh bất lợi về quân sự như thế nên HĐCM chấp nhận giải pháp điều đình để gỡ thế bí.

- Để có thêm yếu tố thuận lợi, Luật Sư Hoàng Cơ Thụy dẫn Tr/T Đông đến tư dinh của Tướng Mac Garr, Trường Phái Bộ Viện Trợ Hoa Kỳ, và Đại Sứ Elbridge Durbrow thúc hối ông Diệm chấp nhận điều kiện do HĐCM đưa ra.

- Sau bốn lần liên lạc qua ông Võ Văn Hải và Tướng Khánh, Tr/T Đông chấp nhận thương lượng trực tiếp với Tổng Thống

Diệm trước dinh Độc Lập, với sự bảo đảm an toàn của Tướng Mac Garr.

- 5:30 giờ chiều, Đại Tá Thi qua trung gian của Đ/U Phan Lạc Tuyên đến gặp và mời Bác Sĩ Phan Quang Đán, lãnh tụ Khối Dân Chủ đối lập, tham gia cách mạng và làm cố vấn chính trị cho ông. Bác Sĩ Đán nhận lời và liên lạc ngay với báo chí, để tổ chức họp báo tại Bộ TTM lúc 5:00 giờ chiều.

- Sự hiện diện đột ngột của Bác Sĩ Đán trong HĐCM khiến cho nhóm của Luật Sư Thụy ngỡ ngàng.

- Lúc 6:00 giờ chiều, Th/Tướng Khánh và Tr/T Đông gặp nhau trước dinh Độc Lập, lần thứ năm. Qua đó, ông Diệm đồng ý giải tán chánh phủ và thành lập chánh phủ liên hiệp, nhưng chần chờ chưa chịu chính thức công bố trên đài phát thanh về thỏa hiệp này (câu giờ).

- Lúc 7:00 giờ tối, Tr/T Đông tuyên bố trong buổi họp báo rằng HĐCM muốn tránh đổ máu trong quân đội, nhằm bảo đảm tiềm lực chống Cộng, nên đã chấp nhận giải pháp điều đình. Hiện tại HĐCM còn chờ thái độ dứt khoát của ông Diệm đối với các điều kiện đưa ra. Nếu đến 8:00 giờ tối, HĐCM không nhận được trả lời, lực lượng nổi dậy sẽ tấn công.

- 8:00 giờ tối, ông Diệm gọi điện thoại trực tiếp cho Đại Tướng Lê Văn Ty, trao trách nhiệm thành lập chánh phủ quân nhân. Tuy rằng không đúng theo ý muốn, nhưng về việc giải tán chánh phủ hiện tại có thể chấp nhận được.

- HĐCM hỏi thúc Đ/Tướng Ty soạn thảo nhật lệnh kêu gọi quân đội trở lại vị trí và nhiệm vụ cũ, thông báo việc thành lập chính phủ quân nhân, với sự chấp thuận của HĐCM.

- Bản nhật lệnh, do Đ/Tướng Ty đọc và phát thanh vào lúc 9:00 giờ tối ngày 11 tháng 11 năm 1960, nguyên văn như sau:

Nhật Lệnh

Sĩ qua, hạ sĩ quan, và binh sĩ.

Giữa lúc cuộc chính biến nghiêm trọng xảy ra tại thủ đô hôm nay, tôi đã hội đàm với Tổng Thống Ngô Đình Diệm và đi đến những thỏa thuận sau đây, để duy trì sự đoàn kết giữa quân đội.

1. Tổng Thống đồng ý giải tán chính phủ hiện tại, sau khi thảo luận về quốc sự với HĐCM.

2. Với sự đồng ý của HĐCM, Tổng Thống ủy thác cho các tướng lãnh trong quân đội trách nhiệm thành lập một chính phủ quân nhân lâm thời. Chính phủ này tiếp tục chiến đấu chống Cộng Sản để bảo vệ tổ quốc.

3. Ngay sau khi nhận được lệnh này, tất cả các đơn vị phải lập tức ngừng bắn, tiếp tục hoạt động trở lại và phải luôn luôn bình tĩnh, đề cao cảnh giác, đề phòng sự phá hoại của CS.

KBC 4002, ngày 11-11-1960

Đại Tướng Lê Văn Ty.

Đại Sứ Mỹ Durbrow và Tướng Mac Garr điện thoại chúc mừng Đ/Tướng Ty đã thành công trong việc dung hòa đòi hỏi của đôi bên và tránh được quân đội tan rã.

Chiều ngày 11-11-1960, rất nhiều đoàn thể chính trị ở Saigon ra tuyên cáo ủng hộ HĐCM. Dân chúng vừa vui mừng, vừa hiếu kỳ, tập họp đông đảo trước dinh Độc Lập.

Đ/T Nguyễn Chánh Thi có mặt trong đám đông được dân chúng hoan hô nhiệt liệt.

Tuy vậy, HĐCM vẫn tiếp tục đòi hỏi ông Diệm phải tuyên bố thoái vị. Sau nhiều lần thương lượng gay go, ông Diệm đồng ý đọc trên băng nhựa ghi âm hồi 3:30 giờ sáng ngày 12-11-1960, nội dung như sau:

Tuyên Cáo của Tổng Thống VNCH

Quốc dân đồng bào

Tiếp theo cuộc nổi dậy tại thủ đô tối nay, để cho quân đội của chúng ta được toàn vẹn trong cuộc chiến đấu chống Cộng

Sản, tôi, Tổng Thống VNCH đã quyết định giải tán chính phủ hiện thời. Tôi kêu gọi các tướng lãnh trong quân đội VNCH thành lập một chính phủ lâm thời để có thể tiếp tục chiến đấu chống CS và bảo vệ xứ sở.

Đồng thời, tôi sẽ phối hợp với HĐCM thành lập một chính phủ liên hiệp. Để tránh đổ máu và để trấn an dân chúng, tôi ra lệnh hội đồng các tướng lãnh tìm tất cả phương pháp thích nghi chấm dứt mọi tuyên truyền xuyên tạc và ngừng bắn.

Ngô Đình Diệm

Đ/T Thi, người được cử liên lạc với Phủ Tổng Thống, gặp Tướng Khánh để lấy cuốn băng ghi âm của ông Diệm và đưa lên đài phát thanh lúc 4:00 giờ sáng.

Ngay sau khi ông Diệm nhượng bộ giải tán nội các, Đại Tướng Lê Văn Tỵ ký công điện mời các tướng lãnh đến họp tại BTTM để bàn định việc thành lập chính phủ, nhưng sáng ngày 12-11 đã không có một ai đến họp. (Có lẽ, họ chờ xem hướng gió, để cuốn theo chiều gió.)

Lúc 5:30 giờ sáng, có tiếng súng nổ bên ngoài dinh Độc Lập. Th/T Lữ Đình Sơn vì không thể điều đình được với phe nổi dậy để thả Trung Tướng Thái Quang Hoàng, nên mang BĐQ tới bao vây một đơn vị ND, bắt giữ Th/T Phan Trọng Chinh vào dinh Độc Lập.

Biết tin Th/T Chinh bị bắt, Tr/T Đông gọi vào điều đình với ông Diệm để trao đổi với bà Trần Thiện Khiêm. Bà Khiêm đã

***Tổng Thống Ngô Đình Diệm đang
nhận Ủy Nhiệm Thư từ Đại Sứ Hoa Kỳ
Elbridge Durbrow.***

bị phe nổi dậy bắt khi họ nghe tin ông Khiêm mang quân về Saigon.

Sau lời kêu gọi dân chúng biểu tình đòi truất phế ông Diệm của Bác Sĩ Đán trên đài phát thanh, tức thì dân chúng khắp nơi kéo về biểu tình trước dinh Độc Lập. Thiếu Tướng Khánh yêu cầu phe nổi dậy giải tán đám dân chúng biểu tình, tuy nhiên HĐCM hoàn toàn bất lực. Cuộc biểu tình càng lúc càng hỗn độn vượt ra ngoài tầm kiểm soát của HĐCM.

Vì sợ dân chúng tràn vào dinh Độc Lập, ông Diệm ra lệnh cho Trung Đoàn Thiết Giáp của Th/T Thẩm Nghĩa Bôi, bắn giải tán đám biểu tình, khiến một số thường dân bị chết và bị thương. Cuộc biểu tình tan vỡ không đầy 5 phút sau đó.

Tình hình mỗi lúc càng thêm bất lợi cho phe đảo chánh. Lực lượng tiếp cứu ông Diệm càng lúc càng đông, bao vây các khu vực do phe đảo chánh chiếm giữ.

Lúc 10:00 giờ sáng ngày 12-11-1960, một đơn vị của Sư Đoàn 7 Bộ Binh đã chiếm lại đài phát thanh. Khi HĐCM họp lần chót, có thêm sự hiện diện của ông Nguyễn Ngọc Linh và Luật Sư Đình Đình Chính do Th/T Phạm Văn Liễu dẫn tới để phụ giúp soạn thảo Hiến Ước tạm thời, có lẽ vì họ chưa nắm rõ tình hình quân sự đang bất lợi cho phe của họ.

Lúc 11:00 giờ, lực lượng Thiết Giáp kéo đến uy hiếp BTTM, tổng hành dinh của HĐCM. Quang cảnh nơi đây giống như buổi chợ chiều. Các sĩ quan trước đó rất hăng hái làm nhiệm vụ, giờ này lại âm thầm lặng lẽ bỏ đi tìm sự an toàn cho bản thân.

Luật Sư Hoàng Cơ Thụy, người được CIA móc nối đầu tiên để thực hiện cuộc binh biến, nói về thăm nhà, nhưng thực sự tới “điểm hẹn” để CIA bí mật đưa ra nước ngoài.

Đ/T Nguyễn Chánh Thi thì nói vào phi trường Tân Sơn Nhứt tìm phi công đội bom dinh Độc Lập, nhưng không trở lại.

Một sĩ quan liên lạc của tòa Đại Sứ Mỹ đến cho phe đảo chánh biết rằng một lực lượng Thiết Giáp đang tiến tới BTTM và lực lượng của Tr/T Lê Quang Tung đã vào chiếm khu trường học dành cho con em ngoại giao đoàn cạnh BTTM. Trước tình hình thất bại hoàn toàn như vậy, cộng thêm người đầu não trong vụ binh biến là Luật Sư Thụy đã biến mất, những người nòng cốt trong HĐCM rút về căn cứ TSN, nơi đó Đ/U Phan Phụng Tiên sẵn sàng chiếc DC3 chở họ đào tẩu, mang theo Trung Tướng Hoàng làm con tin. Phi cơ cất cánh lúc 12:30 giờ, đáp xuống phi trường Nam Vang của Cao Miên.

Việc người Mỹ có dính dáng vào vụ đảo chánh này hay không là việc cần biết. Người viết xin thưa: Có.

Trước khi biến cố này xảy ra, George Alexander Carver Jr., nhân viên của tòa Đại Sứ Mỹ, đã liên lạc với Luật Sư Thụy và khuyến khích tổ chức đảo chánh. Vì không biết gì về quân sự, ông Thụy móc nối với Tr/T Nguyễn Triệu Hồng, là người cháu gọi ông Thụy là cậu ruột và là anh em cột chèo với Tr/T Hồng. Ông Thụy giao cho hai người này chịu trách nhiệm về việc điều động quân đội.

Đám đầu não trong cuộc đảo chánh đã chuẩn bị nếu bị thất bại thì sẽ có đường rút, nhờ có sự bảo đảm của Mỹ.

Nhóm chính khách không đi được bị bắt là những người tin rằng cuộc đảo chánh sẽ thành công. Họ là những chính khách “cuốn theo chiều gió”.

Người ta không biết được rằng người Mỹ tạo ra cuộc binh biến này chỉ để cảnh cáo ông Diệm, chứ chưa muốn hạ bệ ông. Cuối cùng, cuộc đảo chánh thất bại là dĩ nhiên, vì chính người Mỹ đạo diễn như vậy.

Những người bị bắt gồm: Bác Sĩ Đán, các ông Phan Khắc Sửu, Vũ Hồng Khanh, Phan Bá Cầm, Bùi Lương, Nguyễn Xuân Chử, Đinh Xuân Quảng, Nguyễn Thành Phương, Nguyễn Thành Vinh, Vĩnh Lợi, Trần Tương, Trương Bảo Sơn; các Luật Sư Trần Văn Tuyên, Lê Ngọc Chân; và nhà văn Nhất

Linh.

Ngày 5-7-1963, tòa án quân sự đặc biệt ở Saigon, do Thẩm Phán Huỳnh Hiệp Thành ngồi ghế chánh thẩm, Tr/T Lê Nguyên Phu, Ủy Viên Chính Phủ (công tố viên), xử tử hình khiếm diện các bị can tại đảo, sau đây: Luật Sư Thụy, ông Nguyễn Bảo Toàn (nhân sĩ), Đ/T Nguyễn Chánh Thi, Tr/T Vương Văn Đông; các Th/T Nguyễn Huy Lợi, Nguyễn Văn Lộc, Phạm Văn Liễu, Nguyễn Quốc Tuấn; Đ/U Trần Văn Đô.

Những người ở lại bị bắt, bị kết án như sau:

- Dân sự (bị cầm cố):

Các ông Phan Khắc Sửu (8 năm), Phan Quang Đán (7 năm), Vũ Hồng Khanh và Bùi Lương (6 năm); Phan Bá Cầm, Trần Trương và Phạm Lợi (5 năm)

- Quân nhân (bị khổ sai):

Th/T Phan Trọng Chinh (18 năm); các Đ/U Nguyễn Thành Chuẩn, và Nguyễn Văn Thừa, các Tr/U Nguyễn Bá Mạnh Hùng và Nguyễn Vũ Từ Thức (16 năm).

Bản án trên đây về sau được Phòng Tái Thẩm của Tòa Thương Thẩm Saigon hủy án, do phán quyết ngày 19-2-1964.

(Sưu tầm: Tài liệu Quân sử của BTM)

Đêm Tri Ân

Kim Cao, K25/1

Tôi viết lên những cảm nghĩ của mình về ý tưởng “tre già măng mọc”. Ý tưởng này hiển hiện rõ nét hơn, khi tôi có dịp dự Đêm Tri Ân Gia Đình Võ Bị do Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu tổ chức tại Nam California trong đêm 23 tháng 6 năm 2018.

Qua tuổi 60, có lẽ ai trong chúng ta cũng biết mình già hoặc bắt đầu tuổi già với những dấu hiệu như tóc bạc, mắt mờ, chân yếu, lưng đau, và nhiều nhiều nữa. Nhưng có một điều tôi không cảm thấy mình già là lúc đối với con cái. Con đầu của tôi cũng đã 40, ra ngoài xã hội được gọi ông này, ông nọ. Trong công ty, con tôi được trọng vọng, nhưng khổ cho “thằng nhỏ” là không bao giờ được lớn dưới mắt ba mẹ. Cu Ti, cu Tí, con Bi... thằng Bí được gọi thường như hồi còn theo nách mẹ. Cái thằng này, cái con này thật là v.v...

“Thằng nhỏ” con tôi đã có con. Tôi đã có cháu nhưng những dặn dò cho “thằng nhỏ” vẫn không thay đổi. Con phải lái xe cẩn thận nghe, gọi cho má nghe. Con hết đau đầu chưa, uống thuốc chưa? Vân, vân... Đến nỗi đôi lúc “thằng nhỏ” phát cáu. Dưới mắt tôi, các cháu tuổi con tôi như các cháu trong đoàn TTNDH đều “nhỏ” như nhau.

Lúc nhận được thiệp mời Đêm Tri Ân Gia Đình Võ Bị của Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu, tôi quyết định tham dự buổi tổ chức này đơn thuần chỉ để khuyến khích “bọn nhỏ”. Chúng tôi bàn với nhau rằng thời buổi này mà vẫn có “bọn nhỏ” bỏ công sức để theo bước ông cha. Thật hiếm, mình nên ủng hộ “bọn nhỏ”. Nhưng rồi... Tôi ngỡ ngàng, tôi bàng hoàng, tôi xúc động và tôi khóc. Vừa vào ngưỡng cửa, khách tham dự

đã được các cháu chào đón bằng cành hoa trên ngực áo với câu chào hỏi thân thiện, lễ phép. Nhìn cách các cháu tổ chức, tôi thầm cảm phục. Từ ngạc nhiên này đến ngạc nhiên nọ đã khiến tôi cay mắt nóng mũi với giọt nước mắt lăn dài vì xúc động thật sự.

Tôi khâm phục cháu trai hướng dẫn phần Nghi Lễ. Trở ngại phần kỹ thuật không làm cháu bối rối, nhưng cháu đã khôn ngoan dẫn mọi người hoàn tất bài Quốc Ca một cách trang nghiêm. Thông thường, phần tri ân, cảm ơn, giới thiệu... là phần bị khách tham dự “góp chuyện” nhiều nhất. Chuyện trên

Một màn trình diễn gợi nhớ đến hình ảnh các SVSQ vào những ngày cuối tuần, khi còn thụ huấn tại trường Võ Bị.

sân khấu hầu như không ảnh hưởng đến câu chuyện khách đang nói ở bàn tiệc. Khác hẳn với các buổi tiệc khác, phần Tri Ân do TTNDH tổ chức được mọi người im lặng theo dõi. Không khí lắng đọng trong sự kính trọng thương cảm của câu chuyện, của hoàn cảnh từng gia đình. Các cháu dẫn chương trình rất xuất sắc. Các cháu không những thông thạo Việt ngữ mà còn hơn bậc cha ông cô chú về phần không “chêm” tiếng Anh trong câu nói. Nói ra sợ các cháu cười nhưng các cô chú thật sự không giỏi như các cháu. Tiếng Anh không giỏi, tiếng

Việt không trọn vẹn nên đôi lúc phải dùng động từ “chêm” cho tròn nghĩa. Có thể vì tuổi già nên trí lẫn óc lộn không kiểm được đúng chữ để nói vì thế nên vớ được chữ nào chêm vào chữ đó cho mau, cho tiện, nói mãi thành thói quen xấu mà không biết. Thật khổ....

Có thể các cháu không biết nhưng tiếng nắc nghẹn của các cháu lúc làm MC là tiếng lòng thổn thức của các cô chú bác. Câu chuyện các cháu kể đã dẫn tôi về thời gian sống dưới thời Cộng Sản. Các cô bác (gái) đã làm thân “cái cò” gánh gạo nuôi chồng, trèo đèo nuôi con. Cái cò của người lính VNCH nói chung và của các anh Võ Bị nói riêng đã không còn nước mắt để nỉ non. Một thân chắn gió che mưa cho đàn con dại. Một thân lặn suối trèo đèo thăm chồng chốn chường khí lam sơn. Cái cò sắt son đợi chờ. Câu chuyện của các “cái cò” Võ Bị trong phần Tri Ân khiến nhiều người cảm phục rơi lệ. Lệ rơi vì xúc động, lệ rơi vì thương cảm, và lệ rơi vì vui mừng vì biết con cháu mình nhớ tới cội nguồn và đã trưởng thành, dần thân nối bước cha ông.

Các cháu TTNDH đã tỏ ra lịch lãm, khôn ngoan, thông minh, và dí dỏm không ngờ. Chương trình gãy gọn từng phần khiến người tham dự thích thú theo dõi. Phần văn nghệ rất hay. Tôi nhìn thấy “người hùng ngày xưa của tôi”, trong hình ảnh các cháu mặc quân phục. Nét hùng tráng, oai phong của các cháu làm tôi liên tưởng đến “chàng” của tôi. Tôi tự nhủ:

- “Không trách chi mình mê anh ấy chết được.”

Mấy mươi năm qua đi, hình ảnh “chàng” ngày xưa cũng mai một trong trí nhớ “nàng” và đương nhiên, hình ảnh “nàng” trong “chàng” cũng phai phẩy theo thời gian. Còn đâu nàng má đỏ môi hồng, còn đâu chàng vai ngang, ngực rộng gánh vác giang san. Nhưng..., các cháu đã làm cho các chú bác sống lại thuở nhập trường trước cổng Nam Quan, những tuần huấn nhục, chinh phục đỉnh Lâm Viên, và ngày mãn khoá. Cánh cung tung bốn phương trời như chí “tang bồng hồ thi” của thế

hệ trước, cũng như ý chí dân thân của thế hệ nối tiếp. Các cô được sống lại những buổi hẹn hò cuối tuần với áo dài thướt tha bên chàng Alpha đỏ. Kỷ niệm chợt về ỉn ỉn, hiện hiện như mới ngày nào của tuổi trẻ trung thanh xuân. Những câu ca lời hát các cháu chọn trong phần văn nghệ thật đặc sắc đượm tính quê hương và tranh đấu cho Việt Nam.

Nói chung, đêm TRI ÂN GIA ĐÌNH VÕ BỊ do Thanh Thiệu Niên Đa Hiệu tổ chức đã thành công khó ngờ. Đúng là “Con nhà Tông, giống cha ông”. Các cháu TTNDH là niềm hy vọng của gia đình Võ Bị nói riêng và của nhà Việt Nam. Nước mắt tôi tuôn trên môi cười vì vui mừng, vì hạnh diện. Cảm ơn các cháu đã mang đến cho tôi cũng như gia đình Võ Bị một buổi chiều đầy ý nghĩa, đầy niềm tin, và đầy hy vọng. Ước mong các cháu vững bước trên đường phục vụ và luôn

TỰ THẮNG ĐỂ DẪN THÂN.

